

mere der. Køber man 2 Ekr. Land paa Sjyllands Hedeegne, vil det ikke komme til at koste meget; jeg veed ikke, hvad Prisen kan være paa de Egne, men selvfølgelig vil det her blive en billig Afgift, idet vedkommende Lejer kun skal forrente dels Købesummen, dels alle de med Udstykningen forbundne Udgifter; og det kan være, at han herfor kan faar et nogenlunde brugeligt Stykke Havejord, og at han skal gøre meget mere Arbejde, end hvis det havde været paa Jyn, men saa har han til Gengæld saa meget mindre at betale. Maalingsforholdet maa blive Billighed, man har den forfælsige Jord for. Hvorledes er det, det ærede Medlem siger? To Ekr. Land kan vel være $\frac{1}{100}$ Td. Hartkorn. Naar man lægger det til Grund, vil man kunne sige, at naar de skal have 2 Ekr. Land paa Derne, og de skal have forholdsvis efter Hartkorn lige saa meget overalt, vilde det i Sjylland kunne blive lige saa mange Tdr. Land, saa at de skulde holde baade Heste og Røer for at drive det. Det er ikke Meningen; naar vi tale om Havejord, saa er der kun Tale om, hvad der kan udrettes ved egen Virksomhed med Spade og Rive, den i Hjemmet værende Arbejdskraft. Jeg kan virkelig ikke indse, at de Indvendinger kunne komme i Betragtning. Det ærede Medlem tager for meget Hensyn til, om vi ikke komme til at gavne Godsejerne og Fabrikterne; nej, Hensynet skal være til Arbejderne. Hvor de søge deres Arbejde, der maa de søge deres Bopæl, og der skal vi ogsaa komme og gavne dem. Nu er det givet, at der kan være forskellige Forhold, men det se vi hver Gang, vi behandle Love. Vi behandlede i Fjor Loven om Fæstes og Lejehusmand. Da viste det sig, at der var meget forskellige Forhold paa de forskellige Steder af Landet. Vi fik f. Eks. at vide, hvilke Forhold der var paa Samsø, og saa indrettede vi Lovforslaget derefter, og det blev vedtaget i en anden Form af Tinget. Ganske vist er det blevet omfremvet i Nar, og dette Hensyn er ladet ude af Betragtning, men naar vi komme til at behandle denne Lov i et Udvalg, tvivler jeg ikke om, at vi komme til at tage Hensyn til Samsø. Saaledes ogsaa her. Er der ved Esbjerg særlige Forhold, som den ærede sidste Taler mente, er der ingen Ting i Bejen for at give Lovforslaget en saadan Form, at det kan svare baade til Forholdene ved Esbjerg og til Forholdene ude paa Amager. Det er der ikke det fjærneste i Bejen for. Men jeg tror, at det maa siges, at som Lovforslaget foreligger, indeholder dette tilstrækkeligt Grundlag til at arbejde videre paa, og ogsaa til at naa et virkelig Maal i denne Retning. Jeg skal

nævne, at der er blevet gjort Indvending imod Hegnsbestemmelsen, og jeg vil da sige, at det er en Selvfølge, at den Hegnslov, vi have, kan ikke komme i Betragtning her, kan ikke gøres gældende overfor disse Forhold; sølgeligt ere vi nødt til at lade Lovforslaget indeholde en Bestemmelse om, hvorledes Hegnet skal være. Om det nu skal være Eggepæle eller Gran- eller Fyrrepæle, det spiller ikke for Forslagsstillerne nogen egentlig stor Rolle, men vi maa huske paa, at det er jo Kommunens Ejendom, og skal være Kommunens Ejendom, og saa skal Hegnet dog i alt Fald være saaledes, at man kan sige, at Kommunen kan være tjent med det. Man maa jo vide, at man kan udsætte sig for Omstiftelser af en Lejer, som saa skal overtage vedkommende Havelod. Saa er det jo altid heldigt, at Hegnene fra først af ere opførte paa den, saa at de ere stabile og kunne holde ud. Det er jo da i alt Fald nødvendigt, at der tages en Bestemmelse. Om denne passer ens godt for Sjylland og Derne, kan der være delte Meninger om; men det er jo ogsaa noget, vi meget vel kunne tage Hensyn til under den videre Behandling. De Bemærkninger, der kom om, hvor ugunstigt Sognekommunerne ville blive stillede ved denne Lov, kan jeg slet ikke indrømme Berettigelsen af. Det ærede Medlem sagde: „Hvorfor skal Sognene slaas, naar der tales om almennyttige Forhold“? Nej, det skal de slet ikke paa nogen Maade. Den højtærede Minister mente da ogsaa, at Kommunerne egentlig ikke vare udsatte for nogen saadan Fare ved Vedtagelsen af dette Lovforslag. Naar Kommunerne blive sikrede deres visse bestemte Kente og bleve Ejere, ser jeg virkelig ikke, at man kan sige, at de slaas. Der kan vel komme en Gang, da det vil vise sig, at en eller anden Havelod kan blive ledig, men skulde man da tro, at det var saa vanskeligt at faa lejet en saadan Havelod ud? Jeg tror, at der er mangen en Gaardmand, der gerne vil overtage den foreløbig, til der melbte sig en ledig Indsidder, som kunde overtage den. Der er vistnok mange, der kunde sætte Pris paa for en Tid at have en lille særskilt Have paa en Stæppe Land eller to, og som maaste rigeligt vilde svare den Leje, der skulde svares. Overfor enhver anden vilde Sogneraadet jo slet ikke være bundet ved Bestemmelsen om, at Lejen skal være 4 pCt. af Købesummen. De vilde jo overfor enhver anden have Lov til at auktionere den ud, saaledes at de kunde faa den størst mulige Indtægt af den. Jeg ser ikke nogen Fare i, om der ogsaa til en Tid skulde blive en eller anden Havelod ledig.